

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIX. Propriis illicitum est proximo cuicumque optare malum, ut inde
nobis obveniat bonum proximi malo postponendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

est tunicam tollenti dimittere & pallium, quàm in iudicio contendere.

CAPUT XIX.

Prorsus illicitum est proximo cuiumque optare malum, ut in eis nobis obvenerit bonum, proximi malo postponendum.

206 **A** Pud Recentiore Casuistam de charitate disp. 7. n. 1. sic lego: Creaturæ sibi invicem optare possunt malum, non quæ malum proximi præcisè, sed ob finem extrinsecum bonum... v. g. possum desiderare mortem alicujus, ut illi in bonis succedam, vel ne in eo sustentando, aut curando graver... tritari etiam de vita alicujus, sive tibi amici, propter pingue testamentum quod speras... sive mariti, quia uxori valde molestus, sive filiarum, quia nimium turpes, ut juxta conditionem suam nubant; sive tui ipsius, quia ob graves habituales infirmitates tabescis, & eontrà de morte naturali gaudere, illamque optare, ob emolumentum inde secutum. Pro quo refert Sa verbo *charitas*, Azor. 1. p. Sum. l. 3. c. 12. q. 2. & Castropalaum. Qui rationem (inquit) omnium reddit; quòd hujusmodi desiderium & gaudium de malo proximi, non sit de malo illius, quæ malo illius præcisè, sed potiùs de bono inde secuto. Quod & repetit n. 9. dicens: gaudere de malo alterius, morte v. g. ob bonum nostrum præcisè, nullum est peccatum.

207 **A** pud Tamburinum etiam l. 5. in Decal. c. 1. §. 3. n. 29. proposita quæstio ista legitur: *An possit filius mortem patris optare, vel de illa gaudere, non ut malum patris (hoc enim esset odium execrandum) sed ut ipse filius paternam hereditatem finatur? An mater possit desiderare mortem filia, ne illam alere vel dotare cogatur? An possit subditus mortem cupere sui Pralati, ut pralatura ipse succedat, vel ut ab eo Pralato sibi insensò liberetur? Et respondet: Si solum desideres, vel cum gaudio excipias ejusmodi effectus, hereditatem, molestiam carentiam, pralaturam... licet hæc optas, vel amplecteris; quia non gaudes de alienius malo, sed de proprio bono. N. 30. Si desideres sub conditione, facilis item est responsio, licet posse. N. 31. denique si absoluto desiderio desideres in hunc modum: cupio mortem patris, non ut malum patris est, sed ut bonum meum, seu ut causam boni mei, nimirum quia ex illius morte ego ejus hereditatem adibo. Vel sic: minam moriatur mea filia, nam sic sexcentas sollicitudines excutiam, &c. Si (inquam) sic desideres, major est resolvendi difficultas: quia tunc eligis velle malum illis, quamvis ut causam tui commodi. Quod non videtur culpam vacare. Et ita quidem putat Bonacina. Sed Bonacina opponit Castropalaum contendentem ejusmodi desiderium esse licitum. Et n. 33. concludit, opinionem Castropalai esse satis pro-*

Tom. II.

babilem. Consequenter in praxi tutam. Ut enim dixit in præliminari monitione ad Lectorem: Cum sententiam aliquam probabillem... in his in Decalogum libris, uti & alibi appello, illud dico, eam se sine peccati scrupulo amplecti, atque in praxi sequi tuto posse.

Verum probabilis non est, multò minùs 208 in praxi tuta, imò ad minus scandalosa, & in praxi perniciofa, & ut talis ab Ecclesia per Innocentium XI. meritissimè damnata, sub pœnaque excommunicationis prohibita in praxim deduci: in hæc utique propositione, quæ est XIII. in Decreto ejusdem Innocentii: *Si cum debita moderatione faciat, potes absque peccato mortali (plus dicit Castropalao, posse utique absque ullo peccato) de via alicujus tritari, & de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere & desiderare; non quidem ex displicentia ipsius persone, sed ob aliquod temporale emolumentum.* Sicut & in hæc XIV. *Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis: quia nimirum ei obvenerit pinguis hæc hereditas.*

Refellitur proinde pseudo-dòctrina illa, 209 iustissimèque damnata esse ostenditur: primò, quia non solum adverfatur fraternæ charitati, quæ non cogitat, minùs optat malum, sed & pietati filiorum erga parentes, & dilectioni matrum in filias, & conjugali affectui uxorum erga maritos, &c. Quæ est enim ista pietas, & observantia filiorum erga parentes, iis optare mortem, à quibus acceperunt vitam, ut ipsorum adipiscantur hereditatem? Quæ ista dilectio matrum in filias, pariter desiderare terminum vitæ, quam ipsi dederunt, ne illas alere cogantur, vel quia ipsas ad nutum suum nuptui se tradere posse diffidunt? Quis iste conjugalis affectus, tantum malum optare maritis, eò quòd uxoribus molesti sint? Quæ amicitia in cupiente tantum malum amicis, propter expectatum ab ipsis pingue testamentum? Isti sunt fines, quos laudati Authores vocant fines extrinsecos bonos: cum tamen non sint nisi fines cupiditatis, quam toties divina condemnat Scriptura, velut radicem malorum omnium, & velut charitatis venenum, quæ jubemur proximum diligere sicut nos ipsos. Nullus autem vellet tantum sibi optari malum, ad captanda citiùs sua temporalia bona.

At (inquis) proximo non opto malum, 210 quæ malum ipsius, sed quæ bonum meum. At excusatio calva (inquam ego) uti demonstrent argumenta sequentia.

Secundò: si desiderium, quo amicus amico optat mortem, ut ipsi in bonis succedat, vel de morte ipsius gaudet, quia in bonis successit, non esset desiderium & gaudium de malo amici, quæ ipsius malo, sed quæ bono tuo; ideòque desiderium illud & gaudium licitum esset. Similiter licitum esset desi-

derium & gaudium de morte patris, eodem modo considerata. Et sic vera esset XIV. propositio ab Innocentio XI. damnata. Quod licet concedat Castropalao, Sancius, Escobar, Hurtado, apud Dianam p. 5. tr. 14. resol. 99. filialis tamen pietatis utcumque participibus animi horrorem, auriumque tintinnum incutit, ut bene Sinnichius. Et verò quis pater (inquit) in sua familia tolet filium, suæ morti inhiantem, nec aliud obtendentem, quam quòd eam non optet quatenus patri malam, sed quatenus sibi proficuum? Hoc certè divina improbat Scriptura: utpote quæ Prov. 20. cum v. 20. dixisset: *Qui maledicit patri suo, & matri, extinguetur lucerna ejus in medijs tenebris*; etiam prætèxtu citius succedendi in hæreditatem, id illicitum esse, seu licitum non esse malè optare patri & matri, v. 21. immediatè sequenti declarat, dicens: *Hæreditas, ad quam festinatur in principio, in novissimo benedictione carebis.*

212 Tertiò, si licitum esset proximo optare malum, non quà malo ipfius, sed quà bonum meum; licitum quoque esset gaudere de malo ipfius, non quà malo ipfius, sed quà bono meo. Et sic licitum esset gaudere de occisione patris, imò & parricidio patris, non quà ipfius malo, sed similiter quà bono meo, sive quatenus causà ingentium divitiarum inde à me ex hæreditate adeptarum. Hoc verò est horribile dictu, estque propositio XV. ab Innocentio XI. damnata, hæc utique: *Licitum est filio gaudere de parricidio parentis, à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hæreditate consecutas.*

213 Quartò, si ob adipiscendam hæreditatem liceat optare mortem patris; ad primogenituram adipiscendam, fratri secundo-genito licebit similiter optare mortem primo-geniti; ad adipiscendam quoque coronam regiam, licebit optare mortem Regis, & ad prælaturam adipiscendam optare mortem Prælati, denique ad thiarum adipiscendam optare mortem summi Pontificis. Si enim ratio Castropalai bona sit, & justa, tantò melior & justior erit, quantò amplius bonum, propter quod adipiscendum mors optatur. At hoc dicere non solum horret charitas, sed & pietas, solaque non horret ambitio & cupiditas. Et si hoc liceat, quomodò jubet Apostolus fieri orationes pro Regibus, 1. Timoth. 2. pro vita scilicet & conservatione ipfiorum, ut dicitur Baruch 1. *Orate pro vita Nabuchodonosor Regis Babylonis, & pro vita Balbasar filii ejus.* Et Psal. 19. 20. *Domine saluum fac Regem.* Quomodò & Ecclesia orare jubet pro S. Pontifice: *Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciat in terra*: cum hoc orare non possint nisi labia dolosa eorum, qui ad dictos fines mortem optant ipfiorum?

214 Quintò, fieri potest (ait Augustinus En-

chirid. c. 101.) *ut hoc velit homo voluntate malà, quòd Deus vult bonà: velut si malus filius velit mori patrem, ut ipfius possideat hæreditatem, velit hoc etiam Deus.... Et tamen bonæ voluntati Dei.... consonat.... pietas illius potius consonat, qui patrem vult vivere, quòd non vult Deus, quam hujus impietas, qui vult patrem mori, licet & hoc velit Deus.* Talem ergo voluntatem nedum malam, sed & impiam pronuntiat Augustinus. Et quomodò impia non esset, quæ paternam mortem refert in obsequium cupiditatis suæ, inhiantis ad mammonam ipfius? Quomodò non impia, quæ pro citius assequendis terrenis divitiis tristatur de vita illius, à quo accepit ipse vitam? Audi ingræte fili Salomonem Proverb. 28. 20. dicentem: *Qui festinat ditari, non erit innocens, maxime si ad id festinet per desiderium tantarum consonum pietati.*

Sextò, juxta amoris ordinem tenemur 215 proximi, & maxime parentum vitam, utpote bonum nobilioris & superioris ordinis, plus amare quàm bona nostra temporalia, utpote bona ordinis inferioris. Ergo inordinatissimum est, & omninò contra amoris ordinem, optare ut pater amittat vitam, ut ipfius acquiramus temporalia bona. Qui enim hoc optat, certissimè plus amat bona sua temporalia, quàm proximi, v. g. patris sui vitam.

Septimò, si liceret gaudere de malo al- 216 terius, quatenus est bonum nostrum, liceret & tristari de alterius bono, quatenus est malum nostrum (cum ejusdem rationis sit de malo alterius gaudere, & de bono ipfius tristari). Atqui non licet de bono alterius tristari, quatenus est malum nostrum. Aliàs invidia non esset peccatum. Cum tristitia de bono alterius, quatenus est malum nostrum, invidia sit, saltem quando bonum alterius reputatur ut malum nostrum, quatenus gloriæ nostræ seu excellentiæ est diminutivum. Sic enim docent Theologi omnes cum S. Thoma 2. 2. q. 36. a. 1. & 2. in corp. post S. Augustinum l. 11. de Genesi ad litt. c. 14. dicentem, quòd causà invidendi superbia est.

Respondet Casuista num. 206. laudatus, 217 invidiam non esse peccatum, nisi hoc modo explicetur: invidia est tristitia de bono alterius, quatenus ita est diminutivum tui boni, ut diminutio ista sit bonum alterius.

Sed contra: si hoc esset verum, invidia non esset peccatum, nisi quatenus foret tristitia de bono alterius, quà bono alterius. Adeòque invidia non foret, quatenus invidia, sed quatenus odium proximi. Certissimum namque est, tristitiam de bono alterius, in quantum est bonum alterius (qualis est tristitia de bono alterius, quatenus ita est diminutivum tui boni, ut diminutio ista sit bonum alterius) esse actum odii, non invidiæ ab odio distinctæ. A quo tamen

invidiam Theologi omnes distinguunt; invidia namque est tristitia de bono alterius, quatenus est excellentia quaedam, in qua invidus tristatur se habere parem, vel superiorem, vel timet ne parem aut superiorem habeat. Nam, ut Augustinus ait ibidem, amando quisque excellentiam suam, vel paribus invidet, quod ei coequentur; vel inferioribus, ne sibi coequentur; vel superioribus, quod eis non coequentur. Et sic invidus aestimat bonum seu excellentiam alterius, ut malum proprium, in quantum est diminutivum propriae gloriae vel excellentiae, & de eo ut sic tristatur, inquit S. Thomas a. 1. citato. Qui vero odit aliquem, tristatur de bono seu felicitate ejus, non in quantum est excellentia quaedam, in qua nolit habere parem, sed in quantum est simpliciter bonum quoddam ejus quem odit. De ratione prouinde invidiae, ut speciale peccatum est, non est tristitia de bono alterius quatenus ita diminutivo tui boni, ut diminutio ista sit bonum alterius. Neque enim ad invidiam hoc requirunt Theologi, nec eorum Princeps S. Thomas, nec Augustinus, vel alii Patres.

CAPUT XX.

Peccatoribus & inimicis licitum est optare aliqua temporalia mala, ut corrigantur.

218 Ita S. Thomas 2. 2. q. 83. a. 8. ad 3. ubi sic: Licitum est impugnare inimicos, ut compeſcantur à malis. Quia hoc cedit in bonum eorum, & aliorum. Et sic etiam licet orando petere aliqua temporalia mala inimicis, ut corrigantur. Atque hoc modo in S. Scriptura inducuntur multae imprecationes contra inimicos. Dicitur enim in Psal. 6. Erubescant, & confundantur omnes inimici mei: convertantur, & erubescant valde velociter. Quae quidem imprecationes, quae in S. Scriptura ponuntur, quadrupliciter possunt intelligi (ait S. Doctor ibidem ad 1.) primo modo, secundum quod Prophetae solent in figura imprecantis futura predicere, ut August. dicit in lib. de ferm. Dom. in monte. Secundo, prout quaedam temporalia mala peccatoribus quandoque à Deo in correctionem immituntur. Tertio, quia intelliguntur petere, non contra homines, sed contra regnum peccati, ut scilicet correctione hominum peccata destruantur. Quarto, conformando voluntatem suam divinae voluntati, circa damnationem perseverantium in peccato.

219 Hinc ad 2. dicit, quod liceat à Deo petere vindictam de peccatoribus, ut peccati regnum evertatur, secundum illud Apocal. 6. Usquequò non vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra? Idque petiisse Martyres, dum vindicari sanguinem suum petierunt: quia, ut Augustinus dicit ibidem, vindicta Martyrum est, ut evertatur regnum peccati, quo regnante tanta passi sunt.

220 Hinc etiam Apostolus ad Galat. 5. ait:

Uinam abſcindantur, qui vos conturbant! Et D. Gregorius l. 22. Moral. c. 11. Evenire plerumque solet, ut gloria peccatoris sine invidia culpa contristet: cum & ruente eo, quosdam bene erigi credimus; & proficiente illo, plerisque injuste opprimi formidamus.

Hinc denique tristitia de bono alterius, quatenus ex eo timet quis sibi, vel aliis bonis grave malum injustè inferendum, sine peccato est, si ordo charitatis servetur. Quia eo ordine servato, Esther & Mardocheus v.g. meritò dolere potuerunt de nimia auctoritate Aman, apud Persarum Regem: quia ex ea totius Gentis suae cladem sibi imminere cernebant. Potuerunt ergo optare, Deumque orare pro ipsius depressione, ad avertendum tantum malum. Tunc nihilominus valde necessarium est subtilissimae discretionis examen (ait Gregorius ibidem) ne cum nostra odia exequimur, fallamur sub specie utilitatis alienae.

CAPUT XXI.

Sensus verborum Salvatoris Matth. 5. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo; & tunc veniens offeres munus tuum.

Sensus est, quod qui alterum læsit, debeat quamprimum reconciliari ei quem læsit, etiam veniæ petitione, si necesse fuerit, vel certè aliis signis convenientibus pro ratione personarum, factæque læsionis, antequam offerat munus suum ad altare, si frater præsens sit, id est non longius absens (cum jubeatur munus suum relinquere ante altare, eoque relicto, ire ad fratrem, reconciliationis causâ) per altare intelligendo, sive illud in quo fideles cum Sacerdote incruentum offerunt sacrificium, vel sacram sumunt communionem; sive per altare intelligatur cor nostrum, vel fides; & per munus intelligatur oratio, psalmus, sacrificium laudis, & quodcumque spirituale munus. Antequam ergo munus istud offeratur, vel Missa celebretur, vel sacra communio sumatur, reconciliatio faciendâ est, ad eamque faciendam accedendus est frater, nisi sit longius absens. Quo casu sufficiet ad ipsum ire pedibus animi, humilique affectu, coram Deo (cui munus oblaturus es) protestari te velle congruam satisfactionem fratri læso præstare, etiam veniæ petitione, si necesse fuerit; sufficiet (inquam) hoc facere, donec opportunitas se obtulerit id reipsâ præstandi. Ita Salvatoris verba intelligunt SS. Patres, specialiter Augustinus l. 1. de ferm. Dom. in monte cap. 10. dicens: Jubemur ergo illaturi munus in altare, si recordati fuerimus aliquid adver-